

בש"פ 1624/15 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 1624/15

לפני: כבוד השופט צ' זילברטל

העורר: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים בתיק
מ"ת 7184-01-15, שניתנה ביום 10.2.2015 על ידי
כב' השופטת ע' כהן

תאריך הישיבה: כ"א באשר התשע"ה (12.3.2015)

בשם העורר: עו"ד יפית וויסבון
בשם המשיבה: עו"ד אושרה פטל-רוזנברג

החלטה

בפניי ערר לפי סעיף 53(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים מיום 10.2.2015 במ"ת 7184-01-15 (כב' השופטת ע' כהן), בגדרה הורה בית המשפט על מעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו.

1. נגד העורר הוגש כתב אישום המייחס לו עבירות רבות של מעשה סדום במשפחה לפי סעיף 351(א) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: החוק), כנוסחו בעת הרלבנטית לביצוע העבירה; עבירה של אינוס במשפחה לפי סעיף 351(א) לחוק; ועבירות רבות של מעשה מגונה במשפחה לפי סעיף 351(ג)(1) לחוק, כנוסחו בעת הרלבנטית לביצוע העבירה. בכתב האישום נטען, כי בין השנים 1997-2005 ביצע העורר באחייניתו (להלן: המתלוננת), ילידת 1991, את עבירות המין המיוחסות לו בכתב האישום. בכתב האישום נטען, כי במועדים שונים במהלך התקופה האמורה, עת היתה המתלוננת בגילאי 6 עד 14, ביקש העורר מהמתלוננת שתלטף את איבר מינו, החדיר אצבעותיו לאיבר מינה ודרש ממנה להחדיר את איבר מינו לפיה חרף התנגדותה. כמו כן, באחד המקרים, ובטרם מלאו למתלוננת 13 וחצי שנים, החדיר העורר בכוח את איבר מינו לאיבר מינה. העורר ביקש מהמתלוננת שלא תספר על מעשיו.
2. בד בבד עם הגשת כתב האישום נגד העורר, הגישה המדינה בקשה למעצרו עד תום ההליכים. עובר למתן ההחלטה בבקשה הוגש, בהסכמת המשיבה, תסקיר מעצר בעניינו של העורר. מהתסקיר עלה, כי העורר, בן 36, נשוי ואב לארבעה ילדים, מתגורר בשנים האחרונות בארצות הברית. העורר סיפר לקצינת המבחן כי בילדותו חווה התעללות מינית מצד אחותו, אמה של המתלוננת. שירות המבחן התרשם, כי העורר מגלה עיוותי חשיבה בתחום המיני ומתקשה לגלות אמפטיה כלפי המתלוננת. בשקלול הנסיבות הוערך, כי רמת הסיכון להישנות עבירות דומות מצדו היא גבוהה. כמו כן, בחן שירות המבחן את חלופת המעצר שהוצעה – מעצר בית בבית סבה וסבתה של אשתו ובפיקוחם של בני משפחה נוספים. שירות המבחן התרשם כי שמונת המפקחים שהוצעו אמנם מנהלים אורח חיים נורמטיבי, אך מבטאים גישה מגוננת ביותר כלפי העורר, אינם מבינים את מהות הפיקוח ושוללים אפשרות כי העורר ביצע את המיחוס לו. על-כן הוערך, כי לא יהיה בידיהם להוות עבורו גורמים סמכותיים ומציבי גבולות. נוכח האמור, ובשל החשש מפני הימלטות מן הדין ולשיבוש הליכי משפט, לא בא שירות המבחן בהמלצה על שחרורו של העורר.
3. העורר הגיש לעיונו של בית משפט קמא חוות דעת שנערכה על-ידי מרכז "התחלה חדשה" לטיפול ואבחון לאוכלוסיות עוברות חוק. בחוות הדעת צוין, כי גם בהינתן שהמעשים המתוארים בכתב האישום אכן בוצעו, מתקיימים מספר אלמנטים עקרוניים שעשויים להצביע על מסוכנות מופחתת מצדו של העורר, וזאת על-אף שמיוחסות לו עבירות רבות שבוצעו לאורך זמן. כך למשל, המיחוס לעורר מלמד על פגיעה בקורבן המוכר לו וקרוב אליו, בעוד שמהנתונים הקיימים לא ידוע על קורבנות נוספים; לעורר אין עבר פלילי, והוא בעל רקע תעסוקתי וזוגי יציב. משכך, הוערך כי שחרורו לחלופת מעצר אינו מסכן את הציבור.
4. בהחלטתו מיום 10.2.2015 עמד בית המשפט על כך שהעורר אינו חולק על קיומן של ראיות לכאורה, כמו גם על קיומה של עילת מעצר, אך יחד עם זאת טוען, כי יש לשחררו לחלופת המעצר המוצעת. בהחלטה נאמר, כי חלופת הזמן מאז שבוצעו המעשים המיוחסים לעורר הוא נתון בעל משקל, אך אין הוא חזות הכל, בפרט בנסיבות המקרה דנא, בהן מחומר החקירה עולה כי ישנן עדויות לפגיעות נוספות מצדו של העורר, בקרבנות אחרים, שהאחרונה בהן מתייחסת למקרה שארע לפני חמש שנים. בית המשפט עמד על קיומם של קשיים בחוות הדעת שהוגשה מטעם העורר: כך, נאמר, ישנו ספק אם המתלוננת היא הנפגעת היחידה ממעשיו, וכן נמצאה סתירה בין הדברים שמסר העורר במסגרת חוות הדעת מטעמו לבין הדברים שמסר לקצינת המבחן, בכל הנוגע לפגיעה מינית שחוותה בילדותו. לבסוף עמד בית המשפט על כך שבעניינו של העורר קיימת עילת מעצר של חשש להימלטות מן הדין, שכן הלה מתגורר דרך קבע בחו"ל. נוכח האמור, ובהתחשב בתסקיר השלילי בעניינו, הורה בית המשפט על מעצרו של העורר עד תום ההליכים.

על החלטתו זו של בית המשפט המחוזי הוגש הערר דנא.

הערר והדין בו

5. העורר מלין על הנימוקים שבבסיס החלטת בית משפט קמא שלא לשחררו לחלופת מעצר. תחילה טוען העורר כלפי קביעת בית משפט קמא כי אין מדובר במקרה של פגיעה נקודתית וכי ישנן עדויות לפגיעות נוספות. לטענת העורר, התלונות החדשות נגד העורר, כמו גם תלונת המתלוננת עצמה, הוגשו על רקע סכסוך משפחתי כספי בינו לבין המתלוננת ובני משפחה נוספים, ומכל מקום, העורר לא הועמד לדין בגין תלונות אלו ולכן אין לייחס להן משקל (תלונות אחדות נוגעות לאירועים שהתיישנו ותלונה נוספת נסגרה בחו"ל מבלי שהעורר הואשם). עוד נטען, כי בית משפט קמא לא נתן דעתו לטענות שונות שהעלה העורר, וביניהן, העובדה שהעורר הגיש תביעת דיבה נגד המתלוננת מספר חודשים קודם להגשת תלונתה, ועצם כך שגם לאחר המעשים הנטענים נשארה המתלוננת בקשר טוב עם העורר ואשתו ואף ביקרה אותם בארצות הברית. העורר מלין גם על האמור בתסקיר המעצר בעניינו ועל המשקל שייחס לו בית משפט קמא, שכן לטענתו, אין בכך שבני משפחתו תומכים בו, כדי לפסול אותם מלשמש כמפקחים, וכן אין להעריך את מסוכנותו כגבוהה אך משום שהוא שולל את המעשים המיוחסים לו. נטען כי בפגישה הקצרה עם העורר לא היה שירות המבחן יכול לגבש הערכה אמיתית לגביו. לטענת העורר, חלוף הזמן, עברו הנקי וחולשת התשתית הראייתית הלכאורית בעניינו, מהווים טעמים כבדי משקל לקבלת הבקשה לשחררו לחלופת המעצר המוצעת. לחילופין הוצעו גם חלופות נוספות.

6. בדיון בערר חזרה באת כוח העורר (עו"ד וייסבוך) על עיקרי הערר. עו"ד וייסבוך הוסיפה כי חלפו שנתיים מיום שהמתלוננת הגישה את תלונתה ועד שהעורר נעצר וגם זאת רק לאחר שהעורר הגיע, מיוזמתו, לביקור בישראל. לעו"ד וייסבוך תלונות כלפי שירות המבחן אשר, הלכה למעשה, שלל כל אפשרות של שחרור העורר לחלופה. לטענתה, גם בית המשפט המחוזי "נעל את הדלת" בפני אפשרויות שחרורו של העורר לחלופת מעצר וראוי למצער שביט משפט זה יפתח עבורו פתח, אם יחליט שלא לשחררו לאלתר. עו"ד וייסבוך הציעה בדיון חלופה מעצר נוספת ביחידת דיור בביתו של חבר המתגורר ביישוב בצפון הארץ ובפיקוחו ופיקוחם של מספר תושבים המתגוררים באותו ישוב, אשר הביעו נכונות ליטול את המשימה על עצמם, כל זאת בצירוף איזוק אלקטרוני. עו"ד וייסבוך סברה כי בנסיבות, בהן שירות המבחן הביע עמדה שלילית כלפי העורר ונוכח סד הזמנים הדוחק עד לחג הפסח, יש להורות על שחרורו של העורר לחלופה בלי להמתין לעמדת שירות המבחן.

באת כוח המשיבה (עו"ד פטל-רוזנברג) סברה כי בנסיבות אין מקום לקבלת הערר. לטענת המשיבה, בהתחשב בנסיבות ונוכח הפסיקה בנושא זה (בש"פ 7593/09 נאסר נ' מדינת ישראל (29.9.2009)), אין מקום ליתן משקל יתר לחוות הדעת שהוגשה מטעמו של העורר. המשיבה חזרה על כך שבעניינו של העותר קיימות ראיות לכאורה וכן עילת מעצר - הן של מסוכנות, הן של חשש להימלטות מן הדין מאחר שמרכז חייו אינו בישראל והן של חשש לשיבוש מהלכי משפט נוכח קיומו של סכסוך משפחתי.

דין והכרעה

7. לאחר העיון באתי למסקנה, כי דין הבקשה להתקבל במובן זה, שבעניינו של העורר יוגש תסקיר מעצר משלים שבגדרו תבחן האפשרות לשחררו לחלופה שהוצעה בדיון שהתקיים לפניי.

עמוד 3

סבורני, כי פני הדברים בענייננו הם כאלה: בעניינו של העורר קיימות ראיות לכאורה וכן עילות מעצר, שעיקרן הוא מסוכנות וחשש להימלטות מן הדין. עם זאת, וכפי שיפורט להלן, איני סבור, ונראה כי זו היתה גם עמדתו של בית משפט קמא, כי מדובר במקרה שלגביו המסקנה היא ששום חלופה לא תסכון.

8. במקרה דנא, חומרת המעשים המיוחסים לעורר מלמדת על כך שנשקפת ממנו מסוכנות מסוימת, שגם אם לא ניתן להקל בה ראש, אין לומר שלא ניתן לאיינה באמצעות חלופת מעצר מתאימה. ראשית, סבורני כי עוצמת המסוכנות התקתה במעט, כפי שגם ציין בית משפט קמא, בשל הזמן שחלף מאז אירעו המעשים המיוחסים לעורר בכתב האישום. שנית, אמנם נאמר כי ישנן "עדויות" לפגיעות נוספות מצדו של העורר, אך גם מטיעוני המדינה בפני עולה, כי אין מדובר בעדויות שנבדקו או שניתן לבססן באופן שניתן לקבוע כי יש בהם כדי להשליך משמעותית על שאלת מסוכנות הכללית של העורר, במובחן ממסוכנותו הממוקדת כלפי המתלוננת, ומה גם שחלקן מתייחסות למקרים שאירעו, לכאורה, לפני זמן רב. בנסיבות אלה, נראה כי ניתן לאיין את מסוכנות העורר באמצעות חלופת מעצר הדוקה ותחת פיקוחם של מפקחים מתאימים.

כאמור לעיל, בעניינו של העורר קיימת עילת מעצר מרכזית נוספת - חשש להימלטות מן הדין, שכן מרכז חיי נמצא בארצות הברית, שם הוא מתגורר עם משפחתו. אכן, בית משפט זה הביע לא פעם עמדתו כי "כאשר מרכז חיי של נאשם אינו בישראל, יש לתת את הדעת לעילת ההימלטות מן הדין ביתר שאת" (בש"פ 5319/13 טקליט נ' מדינת ישראל, פסקה י"ג (7.8.2013)). אך בפסיקה גם הובהר שאין בחשש מוגבר זה כדי לשלול, מניה וביה, את אפשרות שחרורו של עצור לחלופת מעצר מתאימה ובתנאים וערבויות שיהיה בהם כדי להפיג חשש זה (בש"פ 932/14 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 13 וההפניות שם (7.2.2014)). בענייננו, נבדקה חלופת מעצר מסוימת על-ידי שירות המבחן בפיקוחם של מפקחים מסוימים, והשילוב בין התרשמות שירות המבחן מן העורר ומן המפקחים, הוביל למסקנה, כי בנסיבות המקרה דנא, אין להמליץ על החלופה המוצעת. איני סבור שראוי לדחות עמדה מקצועית זו של שירות המבחן. עתה מציע העורר חלופה נוספת בפיקוחם של מפקחים אחרים. על פני הדברים, וכמובן בלי שאטע מסמרות, החלופה החדשה שהוצעה שונה מהחלופה שנשללה על-ידי שירות המבחן בנקודות שהיו בעלות משמעות בתסקיר הקודם, ובעיקר, בכל הנוגע לאופי היחסים שבין העורר לבין המפקחים המוצעים.

9. בנסיבות אלה, בהן קיימות בעניינו של העורר ראיות לכאורה ועילות מעצר וכאשר ניתנה המלצה שלילית על-ידי שירות המבחן לשחרורו של העורר לחלופה קונקרטית, וזאת גם מטעמים הקשורים בעורר עצמו, איני סבור כי יש מקום לשחררו לחלופה שהוצעה בדיון שנערך בפניי בלא שזו תבחן על-ידי שירות המבחן. עם זאת, וכפי שצינתי לעיל, גם איני סבור כי בפנינו מקרה בו שום חלופה לא תסכון, ועל כן אני מורה לשירות המבחן לבחון את החלופה הנוספת שהציע העורר בישוב מירון ובפיקוחם של הגורמים אשר תצהיריהם הוגשו בדיון. תסקיר מעצר משלים יוגש לבית משפט קמא עד ליום 22.3.2015 וזאת על מנת שאפשרות שחרורו של העורר לחלופת מעצר תבחן עוד בטרם חג הפסח, ככל שהדבר יהיה אפשרי ומעשי. בית המשפט יקבע דיון סמוך לאחר קבלת התסקיר. ככל שתהיינה לשירות המבחן בקשות בעניין הכנת התסקיר המשלים, הן תוגשנה לבית המשפט המחוזי, אשר מסור לו שיקול דעת מלא בנדון.

סוף דבר, הערר מתקבל כמפורט בפסקה 9 שלעיל.

ניתנה היום, כ"ד באדר התשע"ה (15.3.2015).

ש ו פ ט
